

Posudek oponenta disertační práce

Veronika Cívínová: Současné koptské ikonopisectví

Předložená práce se zabývá tématem, které vešlo ve známost odborné veřejnosti díky pracím restaurátorky českého původu Zuzany Skálové (*Icons of the Nile Valley*), které autorka práce v úvodu děkuje za rady. Autorka práce se snažila práci strukturovat, některé kapitoly (např. o orientalismu a kolonialismu), o jejichž odborné kvalitě nemám pochybnosti, považují za odchylení od hlavního tématu a tím je současné koptské ikonopisectví. V úvodu práce postrádám téměř povinnou kapitolu věnovanou kritickému přehledu literatury, seznam prací na s. 9 ho rozhodně nenahrazuje. První kapitola je věnována metodě přístupu k dané problematice, která je založena vedle studia děl samotných také na rozhovorech s tvůrci. Jde tedy o metodu blízkou metodologie tzv. orální historie, která není v práci zmíněna.

Určitý problém práce vidím v práci autorky s prameny a jejich edicemi, což platí zejména u odkazů na díla církevních Otců a autorů, které autorka práce přebírá z nekritických překladů (viz např. s. 45 John Calvin, *The Institutes Of The Christian Religion* Beveridge, kap. III. s. 43.....) či z druhotné literatury.

Velmi v práci postrádám odkazy na zásadní uměleckohistorickou literaturu, věnovanou koptskému umění minulosti, jako např. práci příslušníka „Vídeňské školy“ Josefa Strzygowského *Koptische Kunst* (*Catalogue général des Antiquités Égyptiennes Du Musée Du Caire* (Vienne 1904), katalog výstavy *Koptische Kunst. Christentum am Nil* (Essen 1963), která měla své reprízy v Zürichu, G. De Francoviche „L' Egitto, la Siria e Constantinopoli: problemi di metodo. L' Egitto,“ *Rivista dell' Istituto Nazionale d' Archeologia e Storia dell' Arte*, XI-XII, 1963, pp. 83-229, kniha Karl Wessela *Koptische Kunst. Die Spätantike in Ägypten* (Recklinghausen 1963), katalog *Frühchristliche und koptische Kunst* (Wien 1964). Velmi postrádám speciální literaturu o ikonografii Panny Marie kojící Krista (*Galaktotrophusa*) z pera Lazara Mirkoviče (*Die nährende Gottesmutter*, SBN, 1940), Anthony Cutlera (*The Cult of the Galaktotrophusa in Byzantium and Italy*, *JÖB* 37, 1987) či zejména Lucie Langener: *Isis lactans – Maria lactans, Untersuchungen zur koptischen Ikonographie* (Altenberg 1996) stejně jako recentní literaturu o fayumských portrétech (viz např. katalog výstavy v Metropolitním muzeu v New Yorku v roce 2000 *Ancient Faces: Mummy Portraits from Roman Egypt*.) Je mi líto, že v práci nejsou připomenuty studie o ikonografii ikon od významných českých a ruských byzantologů Josefa Myslivce, Nikodima Pavloviče Kondakova či Viktora Nikitiče Lazareva. Také literatura o ikonoklasmu není dostačující (viz např. práce Hanse Beltinga *Bild und Kult*. München 1990; Leslie Blubaker, John F. Haldon: *Byzantium in the Iconoclast era*, Cambridge 2011).

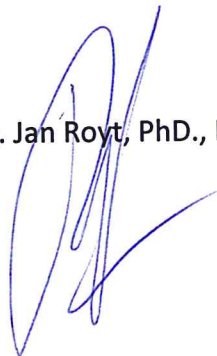
Práce má však i značná pozitiva. Velmi oceňuji tu skutečnost, že autorka práce čerpala své poznatky o současném koptském ikonopise přímo v jeho centrech, zejména pak v rozhovorech s autory ikon. Zde je uvedena řada nových informací doposud

nepublikovaných. Tyto pasáže považuji za stěžejní a nejpřínosnější část práce. Pozitivně také hodnotím odbornou úroveň kapitol zaměřených na koptskou společnost, víru a na současné koptské ikony. Práce je psána s velkým osobním zaujetím pro problematiku současných koptských ikon.

Klady práce jednoznačně převažují nad jejími nedostatky, které ovšem nelze přehlédnout, proto doporučuji k obhájení.

V Praze, 28.11. 2019

Prof. PhDr. Ing. Jan Royt, PhD., DSc.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.